

Europa

Vodič za nastavnike

Europska unija

Simboli u poljima znače sljedeće:

! Informacije

? Rješenja

* Preporuke

Ovaj vodič za nastavnike i *Europa: časopis za mlade* dostupni su na internetskoj stranici:

http://europa.eu/teachers-corner/index_en.htm

<http://bookshop.europa.eu>

Europska komisija
Glavna uprava za komunikaciju
Informiranje građana
1049 Bruxelles
BELGIJA

Rukopis dovršen u studenome 2014.

Tekst: Eckart D. Stratenschulte, Europska akademija, Berlin

Publikaciju „Europa: časopis za mlade” izvorno je u Njemačkoj objavilo društvo „aktion europa” (savezna vlada, Europski parlament, Europska komisija). Revidirala ju je i ažurirala Glavna uprava za komunikaciju Europske komisije. Izvorni izgled dizajnirao je Zeitbild Verlag und Agentur für Kommunikation, Berlin/MetaDesign AG, Berlin. Zeitbild je također osigurao fotografije mladih ljudi Alice, Jeanette, Jelloa, Motiana i Patricije.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2015.

Print: ISBN 978-92-79-40268-5 doi:10.2775/36809 NA-04-148-42-HR-C

PDF: ISBN 978-92-79-40245-6 doi:10.2775/31376 NA-04-148-42-HR-N

12 str. — 21 × 29,7 cm

© Europska unija, 2015.

Umnožavanje je dopušteno. Za svaku uporabu ili umnožavanje pojedinačnih fotografija potrebno je izravno zatražiti dopuštenje od nositelja autorskih prava.

1. Europa u svakodnevnom životu

Cilj je ovog poglavlja pokazati učenicima do koje je mjere Europska unija prisutna u njihovu svakodnevnom životu. Cilj je potaknuti znatiželju o EU-u.

! Koliko je udaljen „Bruxelles“? str. 5

Europska komisija dvaput godišnje provodi ankete kako bi utvrdila što građani EU-a misle o europskim pitanjima. Možete ih naći na http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm

Početna je stranica na engleskom i francuskom jeziku, ali većina izvješća dostupna je na različitim jezicima EU-a.

Kako funkcionira Europska unija?

Diljem Europe 52 % građana EU-a (što je, naravno, više od polovine) tvrdi da razumije kako funkcionira EU.

U svakom slučaju, redovito ispitivanje javnog mnijenja Europske komisije – „Eurobarometar“ – sadržava nekoliko pitanja osmišljenih kako bi se otkrilo koliko ispitanici doista znaju.

Sedamdeset posto ispitanika zna da građani biraju zastupnike Europskog parlamenta, 14 % misli da je Švicarska u EU-u, dok dodatnih 13 % priznaje da ne zna.

Izvor: Eurobarometar br. 81 (proljeće 2014.)

(http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb81/eb81_publ_en.pdf).

?/* Kratka provjera znanja o Europi str. 5

- Europska unija broji 28 država članica otkad joj se pridružila Hrvatska u srpnju 2013.
- Zastupnike Europskog parlamenta biraju izravno građani tajnim glasovanjem na općim izborima.
- Devetnaest država EU-a ima novčanu valutu euro od siječnja 2015.
- Ukupni proračun EU-a čini 1 % bruto domaćeg proizvoda (BDP) država članica EU-a. BDP je ukupna vrijednost roba i usluga proizvedenih u jednoj godini.
Vidjeti: <http://ec.europa.eu/budget/index.cfm>
- Sud Europske unije ima sjedište u Luxembourg, u Bruxellesu se nalazi sjedište Europske komisije, Europski parlament ima sjedište u Strasbourgu (ali se također sastaje na kratkim plenarnim sjednicama u Bruxellesu), a u portugalskom glavnom gradu Lisabonu potpisan je trenutno važeći ugovor.

Pri analizi odgovora svojih učenika obratite pozornost na to jesu li u cijelosti neinformirani ili samo raspolažu zastarjelim informacijama.

* Zašto nam je EU važan? Deset primjera str. 6

Nakon ovog zadatka učenicima bi se trebala dati mogućnost da iznesu svoje komentare i da raspravljaju o vlastitim iskustvima.

? Obrazovanje i studij u drugim državama EU-a str. 8

Vaši će učenici zasigurno smisliti razloge za i protiv odlaska u inozemstvo radi studija u drugoj državi. Argumenti za studij u inozemstvu mogu uključivati stjecanje novih iskustava, upoznavanje novih ljudi, otkrivanje toga kako drugi rješavaju određena pitanja, usavršavanje znanja stranih jezika, proširivanje svojeg horizonta itd. Mogući razlozi protiv studija u inozemstvu uključuju odvojenost od prijatelja i obitelji, poteškoće pri studiranju na stranom jeziku (i stoga možda dobivanje nižih ocjena), nostalgiju za domom, probleme s partnerom(-icom), troškove putovanja kako bi se posjetili prijatelji i obitelj itd.

? Europski simboli str. 9

1. Putovnica Europske unije – utvrđuje vlasnika putovnice kao građanina Europske unije.
2. Vozačka dozvola EU-a, valjana diljem Europe. Otprilike 110 različitih vrsta vozačkih dozvola unutar EU-a zamijenjeno je od 2012. jedinstvenom europskom vozačkom dozvolom u skladu s europskim pravom. Otada su sve nove vozačke dozvole dozvole EU-a. Stare dozvole ostaju važeće do 2033., kada će morati biti zamijenjene novim dozvolama.
3. Europskom oznakom energetske učinkovitosti ocjenjuje se koliko uređaj troši vode i energije; ocjene su od A (najveća energetska učinkovitost) do G (najmanja učinkovitost).
4. Oznaka CE oznaka je sigurnosti proizvoda u skladu sa zakonodavstvom EU-a za određene proizvode. To nije oznaka kvalitete. Glavni je cilj CE oznake jamčiti sigurnost proizvoda koji se prodaju krajnjim potrošačima u Europskom gospodarskom prostoru (EGP). EGP obuhvaća EU i države članice EFTA-e, Europskog udruženja slobodne trgovine (bez Švicarske). Oznaku CE često se smatra „putovnicom“ za unutarnje tržište.
5. Novim se ekološkim logotipom EU-a, koji je od 2010. obavezan za ekološke proizvode, jamči, prema Europskoj komisiji, sljedeće:
  - najmanje 95 % sastojaka proizvoda koji su poljoprivrednog podrijetla proizvedeno je ekološki;
  - proizvod je u skladu s pravilima službene inspekcije;
  - proizvod potječe izravno od proizvođača ili osobe koja ga je pripremila u zapečaćenom pakiranju;
  - proizvod nosi naziv proizvođača, osobe koja ga je pripremila ili prodavača i naziv ili oznaku inspeksijskog tijela.

Izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/organic/consumer-confidence/logo-labelling_en

2. Europska unija – što je to zapravo?

Cilj je ovog poglavlja predstaviti države članice Europske unije i pokazati da EU i Europa nisu isto. Prvi je cilj upoznati učenike s EU-om. Treba naglasiti izvorni razlog osnivanja EU-a – osiguranje mira među državama članicama. Preporučuje se da istaknete kako je EU izvorno osnovan kao Europska zajednica za ugljen i čelik (EZUČ) nedugo nakon završetka Drugog svjetskog rata. Ugovor o EZUČ-u potpisan je 1951., a stupio je na snagu 1952. Tada je još vladalo uzajamno nepovjerenje među stranama potpisnicama. Ugovori o osnivanju Europske ekonomske zajednice (EEZ) i Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) potpisani su 1957., a stupili su na snagu 1958. Poznati su pod nazivom „Rimski ugovori”.

? Tko su članice?

str. 11

Države članice EU-a

Država	Godina pristupanja	Stanovništvo (2014.)	Glavni grad
Belgija	Država osnivačica 1952./1958.	11,2 milijuna	Bruxelles
Francuska	Država osnivačica 1952./1958.	65,9 milijuna	Pariz
Njemačka	Država osnivačica 1952./1958.	80,8 milijuna	Berlin
Italija	Država osnivačica 1952./1958.	60,8 milijuna	Rim
Luksemburg	Država osnivačica 1952./1958.	0,5 milijuna	Luxembourg
Nizozemska	Država osnivačica 1952./1958.	16,8 milijuna	Amsterdam (*)
Danska	1973.	5,6 milijuna	Kopenhagen
Irska	1973.	4,6 milijuna	Dublin
Ujedinjena Kraljevina	1973.	64,3 milijuna	London
Grčka	1981.	11,0 milijuna	Atena
Portugal	1986.	10,4 milijuna	Lisabon
Španjolska	1986.	46,5 milijuna	Madrid
Austrija	1995.	8,5 milijuna	Beč
Finska	1995.	5,4 milijuna	Helsinki
Švedska	1995.	9,6 milijuna	Stockholm
Cipar	2004.	0,8 milijuna	Nikozija
Češka	2004.	10,5 milijuna	Prag
Estonija	2004.	1,3 milijuna	Tallinn
Mađarska	2004.	9,9 milijuna	Budimpešta
Latvija	2004.	2,0 milijuna	Riga
Litva	2004.	2,9 milijuna	Vilnius
Malta	2004.	0,4 milijuna	Valletta
Poljska	2004.	38,5 milijuna	Varšava
Slovačka	2004.	5,4 milijuna	Bratislava
Slovenija	2004.	2,0 milijuna	Ljubljana
Bugarska	2007.	7,2 milijuna	Sofija
Rumunjska	2007.	19,9 milijuna	Bukurešt
Hrvatska	2013.	4,2 milijuna	Zagreb

(*) Glavni grad Nizozemske je Amsterdam, iako je sjedište vlade i kraljevske obitelji u Hagu.

Napomena: Dodatne činjenice i brojeke mogu se pronaći na svim službenim jezicima na http://europa.eu/abc/euslides/index_en.htm

Izvor: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Učenici mogu obojiti ili označiti kartu kako slijedi: Belgiju, Francusku, Italiju, Luksemburg, Nizozemsku i Njemačku u crveno; Dansku, Irsku i Ujedinjenu Kraljevinu u smeđe; Grčku u ružičasto; Portugal i Španjolsku u žuto; Austriju, Finsku i Švedsku u tamnoplavo; Cipar, Češku, Estoniju, Mađarsku, Latviju, Litvu, Maltu, Poljsku, Slovačku i Sloveniju u zeleno; Bugarsku i Rumunjsku u svijetloplavo; Hrvatsku u grimizno.

* Što još znate ili možete saznati o tim državama?

str. 11

Većina učenika imat će svoja vlastita iskustva u vezi s drugim državama članicama. Preporučujemo da ih potaknete da podijele ta iskustva („Što još znate o europskim državama?") te da ih strukturirate.

Tako će biti moguće sastaviti prave „informativne sažetke", barem za neke države članice. Njih možete također izraditi u parovima ili u skupinama. Na taj će način učenici smatrati da mogu vlastitim iskustvima doprinijeti raspravi.

? Kratka provjera znanja o Europi str. 12

1. Valletta, Malta. Prema malteškoj vladi ima 6 675 stanovnika.
2. Najniža prosječna temperatura zabilježena je u Vilniusu u Litvi: -8 °C u siječnju. Najviša ljetna temperatura zabilježena je u Nikoziji, na Cipru, s prosječnom maksimalnom temperaturom od 36 °C.
3. Najviša planina u EU-u je Mont Blanc (4 810 m) u Alpama, na granici između Francuske i Italije.
4. EU omeđuju Sjeverno more, Baltičko more, Sredozemno more, Atlantski ocean i Crno more.
5. EU broji sedam monarhija (Belgiju, Dansku, Luksemburg, Nizozemsku, Španjolsku, Švedsku i Ujedinjenu Kraljevinu). Belgija, Nizozemska, Španjolska i Švedska imaju kralja kao šefa države. Danska i Ujedinjena Kraljevina imaju kraljicu. Šef države u Luksemburgu je veliki vojvoda.
6. Tri: nizozemski, francuski i njemački jezik.
7. Njemačka, s oko 80 milijuna stanovnika.
8. Francuska, s površinom od gotovo 544 000 km².
9. Najistočniji glavni grad je Nikozija, na Cipru, na 35° 10' sjeverne geografske širine i 33° 21' istočne geografske dužine.

Posebno pitanje za napredne

10. Broj zvijezda ne predstavlja broj država članica. Na zastavi se nalazi 12 zvijezda jer 12 tradicionalno simbolizira potpunost, savršenstvo i jedinstvo. Stoga zastava ostaje ista, čak i kada se pridružuju nove zemlje.

Izvor: http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/flag/index_en.htm

? Govorite li „europski“? str. 12

24 službena jezika EU-a su sljedeća: bugarski, češki, danski, engleski, estonski, finski, francuski, grčki, hrvatski, irski, latvijski, litavski, mađarski, malteški, nizozemski, njemački, poljski, portugalski, rumunjski, slovački, slovenski, španjolski, švedski i talijanski.

? Povijest EU-a u slikama str. 15

Lijevi stupac, odozgo prema dolje: 6 – 1 – 3.

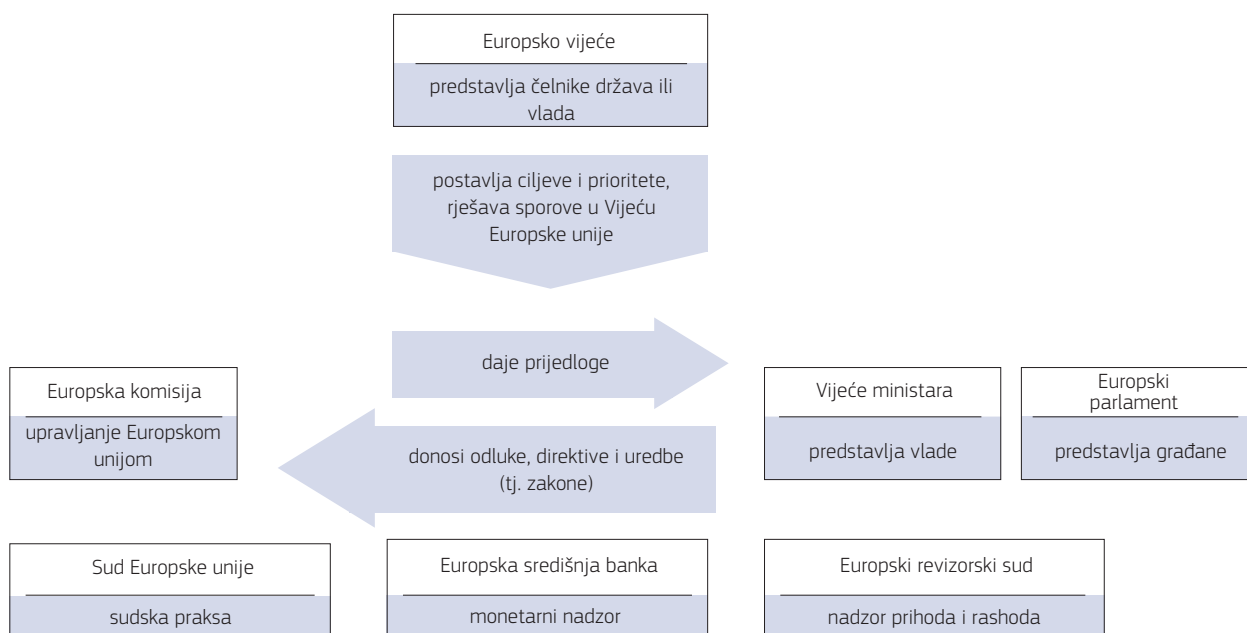
Desni stupac, odozgo prema dolje: 2 – 5 – 4 – 7.

3. Kako funkcionira Europska unija?

Cilj je ovog poglavlja predstaviti institucije Europske unije i dati predodžbu kako EU funkcionira.

? Tko ima koju ulogu u EU-u? str. 19

Opis	Europsko vijeće	Vijeće Europske unije	Europski parlament	Europska komisija	Sud Europske unije	Europska središnja banka	Europski revizorski sud
Predlaže propise EU-a	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
Sastoji se od jednog predstavnika/člana iz svake države članice	☒	☒	☐	☒	☒	Samo države članice koje imaju euro	☒
Određuje ključne kamatne stope	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐
Nadzire potrošnju EU-a	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒
Bira ga stanovništvo	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐
Donosi zakonodavstvo EU-a (uredbe/direktive)	☐	☒	☒	☐	☐	☐	☐
Zajedno odlučuju o predsjedniku Europske komisije	☒	☐	☒	☐	☐	☐	☐
Upravlja EU-om	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
Zastupa interese građana	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐
Zastupa interese država članica i njihovih vlada	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Odlučuje o tumačenju europskih zakona	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
Određuje opće političke smjernice i prioritete	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐

?/* Saznajte više o europskoj građanskoj inicijativi

str. 21

Od stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona građani imaju pravo udružiti se i primorati Komisiju da rješava određeno pitanje. Građansku inicijativu mora podržati najmanje 1 milijun građana EU-a, što je 0,2 % stanovništva, i mora uključivati građane iz najmanje sedam od 28 država članica. U svakoj od tih sedam država članica potreban je minimalni broj potpisnika. Stoga nije moguće imati 999 994 potpisnika iz jedne države članice i jednog potpisnika iz šest drugih država članica.

Treba imati na umu da se europska građanska inicijativa mora odnositi na pitanja koja su u nadležnosti Europske unije i koja nisu u suprotnosti s temeljnim vrijednostima EU-a. Na primjer, građanska inicijativa za uvođenje smrtno kazne ne bi bila prihvatljiva jer bi bila u suprotnosti s Poveljom o temeljnim pravima. Građanska inicijativa u pogledu određenog aspekta organizacije školstva također ne bi bila prihvatljiva jer je obrazovanje u nadležnosti svake pojedine države članice. Građanskom inicijativom ne mogu se izravno donositi zakoni.

Ona nije referendum. Međutim njome se može promicati i/ili utjecati na određene odluke. Stoga je prije riječ o obliku sudjelovanja u donošenju odluka nego o samom donošenju odluka.

Inicijatori imaju godinu dana da prikupe 1 milijun potpisa (koji mogu biti elektronički). Trenutno je nekoliko građanskih inicijativa u tijeku. Njihov ažurirani popis na svim službenim jezicima može se pronaći na <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>

Vaši bi učenici mogli dati svoje prijedloge o tome što bi željeli da se pravno regulira i što je za njih važno. To je također dobar način da saznaju koje točno ovlasti ima EU (i da otkriju da EU nije institucija koja je nadležna za sve).

?/* Što je predstavka?

str. 22

Predstavka je zahtjev ili prigovor nadležnom ili predstavničkom tijelu. Obično je riječ o zahtjevu koji građani podnose svojem parlamentu za izmjenu ili donošenje određenih zakona itd. Mogućnost sastavljanja predstavki općepriznata je komponenta demokratskih prava. Predstavke upućene parlamentima šalju se nadležnom odboru za predstavke, koji ih pregledava i odgovara na njih.

Europski parlament osnovao je Odbor za predstavke koji je nadležan za rješavanje predstavki građana te, ako živite u državi članici EU-a i smatrate da su vaša prava kao građanina EU-a povrijeđena i ako želite uložiti pojedinačnu žalbu ili želite pozvati Europski parlament da zauzme stajalište o pitanju od javnog interesa, možete se obratiti (samostalno ili s drugima) ovom Odboru za predstavke, u pisanom obliku ili na internetskim stranicama Europskog parlamenta.

Većina predstavki kojima se bavi Odbor odnosi se na socijalnu

sigurnost, zaštitu okoliša, usklađivanja poreza, slobodno kretanje i priznavanje diploma.

Obično i nacionalni parlamenti imaju odbore za predstavke ili pravobranitelje kojima građani mogu uputiti žalbe. Više informacija možete pronaći na internetskoj stranici Europskog ombudsmana, a na njoj možete pronaći i informacije o Europskoj mreži pučkih pravobranitelja: <http://www.ombudsman.europa.eu/home.faces>

Klubovi zastupnika u Europskom parlamentu		Koliko članova ima ovaj klub?
	EPP – Klub zastupnika Europske pučke stranke (kršćanski demokrati)	219
	S & D – Klub zastupnika Progresivnog saveza socijalista i demokrata u Europskom parlamentu	191
	ECR – Klub zastupnika Europskih konzervativaca i reformista	71
	ALDE – Savez liberala i demokrata za Europu	68
	GUE/NGL – Klub zastupnika Ujedinjene europske ljevice/Nordijske zelene ljevice	52
	Greens/ALE – Klub zastupnika zelenih/Europskog slobodnog saveza	50
	EFDD – Europa slobode i izravne demokracije	48
NI	Neovisni	52

Napomena: Ove se brojke ponekad mijenjaju ovisno o dolasku novih i odlasku bivših zastupnika.

Popis svih zastupnika Europskog parlamenta i njihovih stranaka možete naći ovdje: <http://www.europarl.europa.eu/meps/en/map.html>

Tko je sadašnji predsjednik Europskog parlamenta? Tko su preostale osobe na fotografijama?

1. Njemački socijaldemokrat Martin Schulz predsjednik je Europskog parlamenta.
2. Federica Mogherini iz Italije visoka je predstavnica Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te potpredsjednica Europske komisije. Služba visokog predstavnika za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku uspostavljena je Ugovorom iz Amsterdama, koji je stupio na snagu 1999. Desetljeće kasnije Ugovorom iz Lisabona ta je uloga proširena i dodane su joj značajne nove odgovornosti. Funkcija je preimenovana u „visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku” te uključuje ulogu potpredsjednika Komisije.
3. Bivši premijer Luksemburga Jean-Claude Juncker predsjednik je Europske komisije.
4. Bivši premijer Poljske Donald Tusk predsjednik je Europskog vijeća.

Zastupnici Europskog parlamenta vrlo rado razgovaraju s mladima. Zašto ne biste pozvali svojeg lokalnog zastupnika Europskog parlamenta da posjeti vaše učenike?

Svi zastupnici imaju jedan ured u Bruxellesu i jedan ured u svojim izbornim jedinicama, tako da je lako doći do njih. Za više informacija posjetite <http://www.europarl.eu>

4. Čime se EU zapravo bavi?

Cilj je ovog poglavlja predstaviti najvažnija područja politike Europske unije.

Točan je odgovor 9. svibnja 1950. Tog je dana francuski ministar vanjskih poslova Robert Schuman pozvao na uspostavu Europske zajednice kako bi se osigurao trajan mir u Europi. Ta je inicijativa dovela do osnivanja Europske zajednice za ugljen i čelik (EZUČ), koja je počela djelovati 1952. To je bila prva od triju Europskih zajednica koje su osnovane 1958. na temelju Rimskih ugovora iz 1957., a nakon nje uslijedile su Europska ekonomska zajednica (EEZ) i Europska zajednica za atomsku energiju (Euratom). Ugovorom iz Maastrichta te su zajednice spojene u Europsku uniju (EU). Politički gledano, 9. svibnja 1950. označava rođenje Europske unije, točno pet godina nakon završetka Drugog svjetskog rata.

Dodatne informacije možete pronaći ovdje: http://europa.eu/about-eu/eu-history/founding-fathers/index_en.htm

Ovaj se zadatak odnosi na vrlo osjetljivo pitanje. Devetnaest država članica koje imaju euro donose mnoge odluke u okviru Euroskupine koje se izravno odnose na jedinstvenu valutu, ali utječu i na druge države članice EU-a. Stoga je važno pomno razmisliti o tome na kojoj bi se razini trebale donositi određene odluke. Euroskupinu, koja ima svojeg predsjednika – nizozemskog ministra financija Jeroena Dijsselbloema – i svoju radnu skupinu, čine ministri financija devetnaest država članica europodručja. Ona usklađuje gospodarske politike tih država kako bi se stvorila maksimalna stabilnost i dosljednost unutar europodručja.

Euroskupina nastoji postići konsenzus s drugim državama članicama, posebice s onima koje će u idućim godinama prijeći na jedinstvenu valutu („pre-ins”). Jedan je primjer pakt Euro Plus, kojim se države članice obvezuju da će uvesti mjere za povećanje konkurentnosti. Naziv pakta ukazuje na to da uključuje države članice europodručja i druge države članice EU-a (Bugarsku, Dansku, Poljsku i Rumunjsku).

Više informacija o Euroskupini možete pronaći na <http://eurozone.europa.eu>, a korisno može biti i sljedeće web-mjesto: http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/index_en.htm

? Kratka provjera znanja o Europi str. 29

Koje su države članice europodručja? Devetnaest država članica EU-a primjenjuju euro kao svoju valutu. Kovanice eura na fotografiji iz sljedećih su zemalja (slijeva nadesno): Austrije, Slovenije, Estonije, Grčke, Francuske, Italije, Njemačke, Latvije, Nizozemske, Litve, Irske, Malte, Finske, Slovačke, Luksemburga, Portugala, Cipra, Španjolske i Belgije.

* Mjere zaštite klime – mislite li da je to dobra politika? str. 31

Zaštita klime zasigurno je važno pitanje danas, stoga je tablica koja sadržava različita mišljenja o toj temi idealan materijal za vođenje rasprave s učenicima.

Predlaže se sljedeća vježba: U skupinama raspravljajte o trima temeljnim ciljevima za zaštitu klime koje je Europsko vijeće prihvatilo u ožujku 2007. Saznajte više o posebnim načinima za postizanje tih ciljeva. Razmislite o tome kako im svatko može osobno pridonijeti. Isto tako razmislite o mogućim preprekama koje onemogućuju postizanje tih ciljeva. Raspravljajte o rezultatima u razredu.

! Rasprava o Povelji o temeljnim pravima Europske unije str. 32

Povelja o temeljnim pravima Europske unije sastavljena je u okviru konvencije na kojoj su se okupili predstavnici Europskog parlamenta, nacionalnih parlamenata, nacionalnih vlada i Europske komisije. Proglašena je u prosincu 2000. na sastanku na vrhu u Nici, a od stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona 2009. ugrađena je u pravo EU-a. Cilj konvencije nije bio „izmisliti“ novi ustav, nego popisati već postojeću zaštitu temeljnih prava u državama članicama u cilju jačanja europskog identiteta. Povelja o temeljnim pravima stoga je sažetak svih već postojećih ljudskih i temeljnih prava u EU-u. Također je važna kao pravni dokument jer se primjenjuje na sve europske institucije. Nacionalni sudovi moraju također uzeti u obzir Povelju

o temeljnim pravima prilikom tumačenja prava EU-a. Poljska i Ujedinjena Kraljevina imaju mogućnost izuzimanja, ali ono se primjenjuje samo na pitanje u kojoj se mjeri može pozivati na Povelju o temeljnim pravima u kontekstu nacionalnih sudskih postupaka i do koje mjere Sud Europske unije seže u ovlasti nacionalnih pravnih pitanja. Češkoj je također odobreno izuzeće ove vrste.

Budući da je Povelja o temeljnim pravima sastavljena u 1990-im godinama – drugim riječima, nakon većine ustava država članica – vrlo je moderna. Na primjer, sadržava zabranu reproduktivnog kloniranja ljudskih bića (članak 3. stavak 2. točka (d)), pravo na zaštitu osobnih podataka (članak 8. stavak 1.), detaljne odredbe o zabrani diskriminacije na temelju različitih čimbenika, uključujući spolnu orijentaciju (članak 21.) ili osiguravanje visokih standarda zaštite potrošača (članak 38.). Poveljom su također obuhvaćeni pravo na dobru upravu (članak 41.) i pristup dokumentima (članak 42.). Nakon 50 temeljnih prava iz poglavlja pod nazivima „Dostojanstvo“, „Slobode“, „Jednakost“, „Solidarnost“, „Prava građana“ i „Pravosuđe“ slijede još četiri članka o provedbi i području primjene Povelje o temeljnim pravima.

Neki aspekti nisu izričito navedeni, kao što su pravo na rad (iako jest navedeno pravo na stupanje u radni odnos). Ne postoje posebne odredbe o zaštiti nacionalnih manjina, iako su one izričito spomenute u vezi sa zabranom diskriminacije (članak 21. Povelje).

Više informacija možete pronaći ovdje: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12012P/TXT:EN:NOT>

*/? Stablo europskih politika str. 33

Ako imate vremena, mogli biste proučiti „stablo europske politike“. Mogli biste i zatražiti od učenika da sakupe aktualne novinske članke i pogledaju sadržavaju li teme navedene u ilustraciji. Na taj način to „stablo“ postaje aktualnije.

5. Europa ide naprijed – proširenje Europske unije

Cilj je ovog poglavlja upoznati učenike s procesom proširenja i pokazati da je EU zajednica koja je zasnovana na vrijednostima i koja mogućim novim članovima postavlja odgovarajuće zahtjeve.

? Tko može postati članom? str. 35

Država ...	može pristupiti EU-u	ne može pristupiti EU-u
... koja nema slobodu tiska	☐	☒
... koja primjenjuje smrtnu kaznu	☐	☒
... koja dopušta svojim građanima da prosvjeduju protiv vlade	☒	☐
... u kojoj se redovito održavaju izbori za parlament	☒	☐
... u kojoj je predsjednik na vlasti do smrti, nakon čega ga nasljeđuje sin ili kći	☐	☒
... u kojoj lezbijke, homoseksualci, biseksualne i transrodne osobe imaju ista prava kao heteroseksualci	☒	☐
... u kojoj vojska određuje politiku i može čak utjecati na unutarnja pitanja vojnom silom	☐	☒
... u kojoj se osoba smatra nevinom sve dok se na sudu ne utvrdi njezina krivnja	☒	☐
... u kojoj postoji samo jedna stranka koja je stoga uvijek na vlasti	☐	☒
... koja štiti manjine, čak i kada bi većina željela staviti veći pritisak na manjine	☒	☐

! Koje su granice Europe? str. 36

U različitim udrugama i organizacijama postoje vrlo velike razlike u sastavu članstva. Primjerice, Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS) uključuje države središnje Azije Kazakstan, Kirgistan, Tadžikistan, Turkmenistan i Uzbekistan (a zbog važnosti njihove sigurnosne politike kao članica Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) čak i Kanadu i Sjedinjene Američke Države). Kvalifikacije za Europsko nogometno prvenstvo obuhvaćaju Izrael i Kazakstan.

* Gdje završava Europa? str. 36

Čim započne rasprava o tom pitanju, postaje očito da ne postoji objektivni kriterij za odlučivanje gdje Europa završava. Treba uzeti u obzir različite čimbenike, kao što su zemljopisni položaj, povijest, kultura i osjećaj pripadnosti. Vijeće Europe definira Europu kao „one države koje žele biti europske“. Ova se definicija može proširiti navođenjem da Europa uključuje one države koje žele imati europski karakter te koje i ostale države prihvaćaju kao europske.

? Države zapadnog Balkana – što je gdje? str. 37

Vidjeti kartu na desnoj strani.

? Koraci prema članstvu u EU-u str. 38

0. Pristupni proces još nije započeo.
1. Sklapanje sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.
2. Države članice i partnerska zemlja ratificiraju sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.
3. Provedba sporazuma.
4. Zahtjev za članstvo.
5. Pozitivan odgovor Europske komisije na zahtjev za članstvo.
6. Prihvatanje statusa kandidata.
7. Početak pregovora o pristupanju.

8. Uspješan završetak pregovora o pristupanju.
9. Ratifikacija ugovora o pristupanju u svim državama članicama i u partnerskoj državi (u parlamentu ili referendumom).
10. Ratifikacija u Europskom parlamentu.
11. Članstvo.

? U kojoj su fazi države zapadnog Balkana? str. 38

Hrvatska: Faza 11. Hrvatska je postala punopravna članica 1. srpnja 2013.
 Crna Gora: Faza 7. Pristupni pregovori su u tijeku od 2012.
 Srbija: Faza 7. Pristupni pregovori počeli su u siječnju 2014.
 Bivša jugoslavenska republika Makedonija: Faza 6.
 Albanija: Faza 6.
 Bosna i Hercegovina: Faza 1.
 Kosovo nije priznalo pet država članica (Cipar, Grčka, Rumunjska, Slovačka i Španjolska) i nije uključeno u navedeni proces. Stoga je u fazi 0, tj. još nije započelo pristupni proces.
 Ako ima vremena, učenike možete podijeliti u skupine sa zadatkom da saznaju više o jednoj od balkanskih država (na primjer, njezin zemljopis, povijest, gospodarstvo i politiku). Tada bi mogli izvijestiti o tome i odgovoriti na pitanje „Što su, prema vašem mišljenju, glavne prednosti i nedostaci pristupanja te države Europskoj uniji?“

Jedno od pitanja o kojem se naširoko raspravljalo u medijima i koje će sigurno zanimati i učenike jest mogućnost da se Turska pridruži Europskoj uniji. Turska, s kojom je potpisan sporazum o pridruživanju 1963., službeno je priznata kao država kandidatkinja 1999. Pristupni pregovori, koji su se pokazali kontroverznima u EU-u, u tijeku su od 2005.

Svaki argument u korist pristupanja pobija argument protiv i obrnuto. Je li mlado i dinamično stanovništvo Turske, koje bi iskoristilo mobilnost unutar EU-a, prilika da nas učini konkurentnijima ili je prijetnja našim radnim mjestima? Bi li pristupanje Turske osiguralo stabilnost na Bliskom istoku zbog njenog geografskog položaja ili bi svojim granicama s Iranom, Irakom i Sirijom destabilizirala EU? Bi li tursko muslimansko stanovništvo predstavljalo most s islamskim svijetom ili prijetnju europskom identitetu?

Sva su se ta pitanja razmatrala u javnosti i o njima se može dodatno raspravljati u učionici. Zatražite od svojih učenika da potraže aktualne vijesti o toj temi na internetu.

Ažurirane podatke o Turskoj i o koracima prema članstvu možete naći u izvješću o napretku Europske komisije od listopada 2014., ovdje: http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-turkey-progress-report_en.pdf

Island je također zatražio članstvo u EU-u (u srpnju 2009.) i država je kandidatkinja. Pristupni pregovori počeli su u srpnju 2010., a islandska ih je vlada zamrznuła u svibnju 2013.

6. Europa i svijet

Cilj je ovog poglavlja razmotriti Europu u globalnom kontekstu te razumjeti ulogu Europske unije kao međunarodnog subjekta.

Usporedba veličine, stanovništva i područja kontinenata.

Kontinent	Površina (u km ²)	Postotak Zemljine kopnene površine	Stanovništvo	Poredak po broju stanovnika	BDP (¹) po stanovniku u USD	Poredak po BDP-u (¹)
Azija	44,5 milijuna	30,0 %	4 298 milijuna	1	2 941	5
Afrika	30 milijuna	20,3 %	1 111 milijuna	2	1 576	6
Sjeverna Amerika	24,2 milijuna	16,3 %	565 milijuna	4	32 077	2
Južna Amerika	17,8 milijuna	12,00 %	407 milijuna	5	9 024	4
Europa	9,9 milijuna	6,7 %	742 milijuna	3	25 434	3
Australija/Oceanija	7,6 milijuna	5,2 %	38 milijuna	6	39 052	1

(¹) Nominalni BDP po stanovniku (2010.). U ovom stupcu Južna Amerika uključuje Srednju Ameriku i karipske zemlje.

Izvori: 1. Projekcije svjetskog stanovništva Ujedinjenih naroda (2012.) i 2. Procjene Međunarodnog monetarnog fonda za nominalni BDP po stanovniku (2010.).

Te brojeve nisu tako točne kako se čine. Uz statističke netočnosti postoje i razlike u definiciji. Cilj je ove aktivnosti prije svega prikazati koji su trendovi i gdje se uklapa Europa.

Globalni izazovi	Predloženo rješenje
Ratovi i građanski sukobi	Očuvanje mira vojnim intervencijama. Podupiranje demokracije u drugim zemljama.
Siromaštvo	Ukidanje duga nedovoljno razvijenim zemljama. Otvaranje europskog tržišta za proizvode iz zemalja u razvoju.
Bolest	Poboljšanje sustava zdravstvene skrbi u nedovoljno razvijenim zemljama.
Nedovoljna razvijenost	Razvojna pomoć za Afriku.
Manjak resursa	Zaštita svjetskih zaliha vode.
Energetska ovisnost Europe	Energetska suradnja izvan granica Europe.
Starenje stanovništva u Europi	Upravljanje imigracijom.
Terorizam	Dijalog s islamskim svijetom. Borba protiv međunarodnog terorizma. Sigurnost na internetu.
Širenje oružja za masovno uništenje	Međunarodni sporazumi o kontroli oružja i razoružanju.
Organizirani kriminal	Međunarodna policijska suradnja.
Prijetnja prirodnom okolišu	Zaštita klime. Borba protiv onečišćenja mora.

Lijevi stupac, odozgo prema dolje:
10 – 7 – 3 – 8 – 5 – 4 – 1 – 2 – 9 – 6.
Desni stupac, odozgo prema dolje:
2 – 6 – 1 – 5 – 8 – 10 – 7 – 4 – 9 – 3.

Kratak pregled razvojne politike EU-a možete pronaći ovdje:
http://europa.eu/pol/dev/index_en.htm

Još jedno prijeporno pitanje jest što učiniti s ljudima koji nezakonito dolaze u naše zemlje i borave u njima više godina (često zarađujući za život povremenim radom na crnom tržištu). Treba li ih uhititi i vratiti natrag, čak i ako su ovdje već neko vrijeme, ili treba regulirati njihov status tako da mogu ovdje trajno boraviti?

Predlaže se sljedeći zadatak: Podijelite učenike u dvije skupine, jednu za povratak u domovinu i drugu za reguliranje statusa nezakonitih imigranata.

Dajte im sljedeće izjave (za i protiv) i tražite od njih da raspravljaju o njima te da istovremeno pokušaju iznijeti svoje argumente.

Sljedeće su izjave za povratak u domovinu nezakonitih imigranata	Sljedeće su izjave za integraciju nezakonitih imigranata
Ako ste ovdje došli na nezakonit način, ne možete ostati na zakonit način. To je stvar zakona i reda.	Ljudi dolaze zbog siromaštva i očaja. Čak i ako ne možemo prihvatiti sve osobe, one koje su već ovdje treba integrirati.
Nezakoniti imigranti rade u svojoj ekonomiji i ne plaćaju porez, dakle iscrpljuju sustav socijalne sigurnosti i državu.	Ako nezakonitim imigrantima damo dokumente, moći će raditi u skladu sa zakonom. Onda će plaćati poreze, što je dobro za sve.
Nezakoniti imigranti često pribjegavaju kriminalu da bi preživjeli.	Time što ne reguliramo status imigranata, guramo ih u kriminal. Reguliranje njihova statusa smanjilo bi stopu kriminala među nezakonitim imigrantima.
Već imamo dovoljno stranaca u našoj zemlji. Ne možemo prihvatiti nove jer inače nećemo moći kontrolirati nezaposlenost.	Već osjećamo posljedice nedostatka kvalificirane radne snage u našoj zemlji, a to će se starenjem stanovništva samo pogoršavati tijekom sljedećih godina. Trebaju nam svi radnici koje možemo dobiti. No samo imigranti koji ovdje žive zakonito mogu primiti odgovarajuću obuku i pružiti svojoj djeci dobro obrazovanje.

7. Budućnost Europe

Cilj je ovog poglavlja raspravljati o budućnosti Europske unije kako bi vaši učenici mogli osmisliti vlastite prijedloge o budućnosti europske integracije.

Zatražite od svojih učenika da usporede svoje rezultate s rezultatima kolega i da, na primjer, sastave popis svojih zahtjeva povezanih s politikama.

U ovom zadatku nema točnih ili netočnih odgovora.

Cilj nije da učenici izrade konačne prijedloge, nego da postanu svjesni raznih pitanja i da shvate da EU nije gotov proizvod, nego struktura u nastajanju koja se može i mora strukturirati i razviti zahvaljujući političkim odlukama svojih građana.

Kriza koja je počela 2008. dovela je do niza reformi u Europi, posebno u financijskom i bankovnom sektoru. Također je pokrenula važnu raspravu o budućnosti Europske unije u državama članicama i na europskoj razini. Rasprava je potaknuta, među ostalim, izvješćima i govorima predsjednika raznih europskih institucija. Poslužite se materijalom iz brošure kako biste raspravljali o tome kakvu bi Europa vaši učenici htjeli u budućnosti. Bi li Europska unija trebala postati nekom vrstom europske federacije? Ili smatraju da bi njihova zemlja trebala oslabiti veze s EU-om? Ili bi se trebao zadržati *status quo*?

Trenutačno stanje je sljedeće:

Veličina: Postoje različita mišljenja o tome. EU broji 28 država članica od pristupanja Hrvatske. Pristupni pregovori s Crnom Gorom i Srbijom već su pokrenuti. EU također pregovara s Turskom i proglasio je Albaniju i bivšu jugoslavensku republiku Makedoniju državama kandidatkinjama. Bosni i Hercegovini dano je opće jamstvo da će se moći pridružiti kada bude ispunjavala kriterije. Isto, logično, vrijedi i za Kosovo, koje je u veljači 2008. proglasilo neovisnost, ali nisu ga priznale sve države članice.

Za dodatne informacije vidjeti sljedeće:

„Zašto nam sada trebaju Sjedinjene Europske Države“ – govor potpredsjednice Europske komisije Viviane Reding na Sveučilištu u Passauu – studeni 2012.: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-12-796_en.htm

Nadležnosti: Potrebno je razlikovati isključive nadležnosti EU-a (npr. carinska pravila koja se odnose na njegove vanjske granice), zajednička područja nadležnosti (npr. prometna politika), nadležnosti koje EU dijeli s državama članicama i nadležnosti država članica (npr. ustroj obrazovnih sustava). Treba napomenuti da EU ne može sam odlučiti sebi dodijeliti više ovlasti. Naprotiv, trebaju mu ih dodijeliti države članice. Drugim riječima, države članice imaju ovlasti odobriti nadležnosti.

„Plan za snažnu i istinsku ekonomsku i monetarnu uniju“ – Europska komisija – studeni 2012.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0777:FIN:EN:PDF>

Vojska: Zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom EU razvija vojnu silu te je već razvio svoje vlastite borbene snage. Blisko surađuje s NATO-om i koristi se njegovom infrastrukturom.

„Prema istinskoj ekonomskoj i monetarnoj uniji“, izvješće Hermana Van Rompuya, predsjednika Europskog vijeća – prosinac 2012.

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/134069.pdf

Ta je suradnja zaključena sporazumom između EU-a i NATO-a (sporazum „Berlin plus“).

Odlučivanje: Većinu zakonodavnih akata (direktiva i uredbi) zajednički donose Europski parlament i Vijeće ministara. Ugovorom iz Lisabona ukinuta je većina iznimaka od ovog pravila. Vanjska je politika međutim i dalje u nadležnosti država članica. EU ima diplomatsku ulogu u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) i zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP).

Postupak glasanja: Ugovorom se određuje o čemu se odlučuje većinom glasova, a o čemu se odlučuje jednoglasno. Ugovorom iz Lisabona povećao se broj područja u kojima je dovoljna većina glasova.

Ugovorom iz Lisabona uveden je pojam „dvostruke većine”. To znači da odluka u Vijeću mora dobiti dvostruku većinu glasova država članica i stanovništva. Broj glasova za neku mjeru mora sadržavati najmanje:

- 55 % država članica, tj. 16 od 28 država;
- države članice koje predstavljaju 65 % stanovništva EU-a.

To znači oko 329 milijuna od ukupno oko 506 milijuna stanovnika. Osim toga najmanje četiri zemlje koje predstavljaju više od 35 % stanovništva moraju glasati protiv da bi se blokiralo donošenje neke odluke. Ta pravila znače da sve odluke koje donese Vijeće imaju široku podršku diljem Europe, ali i da male manjine ne mogu blokirati donošenje odluka.

Do studenoga 2014. primjenjivao se drukčiji sustav u kojem je svaka država imala određen broj glasova.

Euro: Euro nema samo gospodarsku, već i (a možda i prije svega) političku funkciju, a to je održavanje zajedništva veće Europske unije. Zadnjih godina postalo je jasno da valutna unija može funkcionirati samo ako je prati politička unija. Ovo je pitanje prijeporno i predmet je žestoke rasprave među državama članicama, ali i unutar pojedinačnih zemalja.

Jedinstvena valuta onemogućuje državama članicama koje se njome koriste da svoje slabosti neutraliziraju devalvacijom. Ako neke države članice europodručja ne poštuju zajednički donesene sporazume, u konačnici je na ostalima da za njih podnose jamstva ili da otpišu dio njihova duga. EU je stoga zadnjih godina uložio znatan napor kako bi europodručje imalo jači obvezujući karakter: Europski stabilizacijski mehanizam (ESM), čija je uporaba podložna određenim uvjetima gospodarske reforme, i Fiskalni ugovor, koji prisiljava države članice da smanje svoj dug, izraz su te politike. Gubitak nacionalnog suvereniteta potrebno je razmotriti u odnosu na činjenicu da se države članice sudionice koriste svjetskom valutom, čime se osigurava stabilnost. Unutar europodručja više ne postoje troškovi razmjene i rizici, što olakšava izvoz. Usporedive cijene olakšavaju potrošačima da naručuju robu iz drugih zemalja, čime se dobiva veća vrijednosti za novac. To je važno, posebno u doba interneta. Međutim mjere za spašavanje eura dovele su do napetosti između i unutar određenih država članica, zbog strogih mjera štednje koje su u njima uvedene.

Zapošljavanje: Iako su rezovi u proračunu potrebni radi smanjenja deficita, jasno je da se trenutačna kriza ne može riješiti osim ako države članice ostanu konkurentne, a poželjno je da postanu i još konkurentnije. Vrlo je važno smanjiti nezaposlenost u EU-u, zbog gospodarskih, ali i društvenih i unutarnjopolitičkih razloga. U redovitoj anketi Eurobarometra jasno se pokazuje da je za mnoge Europljane nezaposlenost najveći problem. Otprilike polovina ispitanika zabrinuta je zbog mogućnosti da izgubi posao ili da ne bude u stanju na vrijeme pronaći (novi) posao. Mnogi građani osjećaju punu silu financijske i gospodarske krize. Većina ispitanika smatra da Europska unija pruža najbolju nadu za borbu protiv krize (Eurobarometar br. 78) te se nada da će se poduzeti potrebne mjere. EU fondovi iskorištavat će se još više u tom smislu u novom financijskom razdoblju od 2014. do 2020.

Strategija Europa 2020. usmjerena je na različite načine otvaranja radnih mjesta. Na primjer, jedinstveno tržište treba dalje razvijati i uklanjati prepreke trgovini tako da mu posebno mala i srednja poduzeća imaju bolji pristup, čime se promiče poduzetništvo. Osim toga ciljano ulaganja, uglavnom iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda i Kohezijskog fonda, trebala bi pridonijeti otvaranju radnih mjesta. EU se također nada da će širenje međunarodne trgovine imati pozitivan učinak na europsko tržište rada.

Kratkoročno, migracija unutar EU-a, koja je u porastu u zadnjih nekoliko godina, može ublažiti neke posljedice tih problema, no ne može nadomjestiti aktivnu politiku tržišta rada.

* Dodatni zadatak – „Govornički kutak”
(Speakers’ Corner)

str. 52

Jedan od mogućih dodatnih zadataka za učenike moglo bi biti da iznesu svoje stavove u obliku govorničkog kutka.

Predlaže se sljedeći zadatak: Recite učenicima o slavnom govorničkom kutku u londonskom Hyde parku u koji svatko može slobodno doći i reći što želi publici, ili ih podsjetite na njega. Zašto ne biste predložili učenicima da osnuju govornički kutak o europskim izborima? Zatražite od njih da iznesu svoja stajališta u obliku govora i da nastoje biti što sažetiji i što je moguće zabavniji. Možda bi to čak mogli učiniti na jednom od stranih jezika koje uče u školi. Što publika misli? Slaže li se javnost s njima? I, ako ne, moraju li opet promisliti o tome?

